

SYSTEM GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI NA TERENIE GMINY PUCK

w okresie od 1 stycznia 2025 roku do 31 sierpnia 2025 roku

INFORMACJE OGÓLNE

Systemem gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Puck objęte są nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy.

Na mocy uchwały Nr X/70/19 Rady Gminy Puck z dnia 27 czerwca 2019 roku obszar Gminy Puck podzielony jest na dwa sektory:

sektor I – obejmujący miejscowości: Domatowo, Domatówko, Gnieźdzewo, Leśniewo, Łebcz, Mała Piaśnica, Wielka Piaśnica, Mechowo, Mieroszyno, Czarny Młyn, Kaczyniec, Radoszewo, Starzyno, Starzyński Dwór, Strzelno, Swarzewo, Werblinia, Zdrada;

sektor II – obejmujący miejscowości: Błądzikowo, Brudzewo, Celbowo, Celbówko, Darzłubie, Mrzezino, Oślonino, Połchowo, Połczyno, Rekowo Górne, Rzucewo, Sławutowo, Sławutówko, Smolno, Widlino, Żelistrzewo.

Odpady komunalne odbierane są od właścicieli nieruchomości zamieszkałych bezpośrednio z posesji, u źródła ich powstawania. Odbiór zgromadzonych odpadów odbywa się poprzez wystawienie pojemnika przez właściciela poza teren nieruchomości przy najbliższej drodze publicznej lub innej stanowiącej własność Gminy Puck w miejsce umożliwiające swobodny i bezpieczny dojazd pojazdu odbierającego odpady komunalne.

Odpady komunalne gromadzone są przez mieszkańców i odbierane od nich w podziale na następujące frakcje:

- papier (kod odpadu 15 01 01),
- metale, tworzywa sztuczne i opakowania wielomateriałowe (kod odpadu 15 01 06),
- szkło (kod odpadu 15 01 07),
- bioodpady tzw. miękkie czyli trawa, liście, szczątki roślin (kod odpadu 20 02 01),
- niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne rozumiane jako odpady pozostałe po wydzieleniu frakcji podlegających selektywnej zbiórce (kod odpadu 20 03 01).

Wszystkie wymienione odpady mieszkańcy obowiązani są gromadzić w pojemnikach i workach odpowiadających kolorystyce określonej rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 maja 2021 roku w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów i uchwałą Nr V/54/24 Rady Gminy Puck z dnia 31 lipca 2024 roku w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Puck:

- papier - w pojemnikach lub workach wykonanych z tworzywa sztucznego koloru niebieskiego oznaczonych napisem „PAPIER”,
- metale, tworzywa sztuczne i opakowania wielomateriałowe - w pojemnikach lub workach wykonanych z tworzywa sztucznego koloru żółtego oznaczonych napisem „METALE I TWORZYWA SZTUCZNE”,
- szkło - w pojemnikach lub workach wykonanych z tworzywa sztucznego koloru zielonego oznaczonych napisem „SZKŁO”,
- bioodpady tzw. miękkie - w stanie wolnym, bez worków i opakowań, wyłącznie w pojemnikach wykonanych z tworzywa sztucznego koloru brązowego oznaczonych napisem „BIO”, dopuszcza się zbieranie i gromadzenie bioodpadów w przydomowych kompostownikach,
- niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne - w pojemnikach wykonanych z tworzywa sztucznego koloru czarnego oznaczonych napisem „ZMIESZANE”.

Pojemniki przeznaczone do gromadzenia odpadów komunalnych muszą spełniać obowiązującą w Polsce normę PN-EN 840-1. Dopuszczalna wielkość pojemników to 120L lub 240L.

Odpady komunalne odbierane są od mieszkańców w każdej ilości, z częstotliwością określoną w uchwale Nr V/55/24 Rady Gminy Puck z dnia 31 lipca 2024 roku w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, tj.:

- niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne – odbierane jeden raz na dwa tygodnie,
- szkło – odbierane jeden raz na miesiąc,
- metale, tworzywa sztuczne i opakowania wielomateriałowe – odbierane jeden raz na dwa tygodnie,
- papier – odbierany jeden raz na miesiąc,
- bioodpady:
 - w miesiącach kwiecień, maj, sierpień, wrzesień – odbierane jeden raz na dwa tygodnie,

- w miesiącach czerwiec, lipiec, październik – odbierane jeden raz na tydzień,
- w miesiącach listopad, grudzień, styczeń, luty, marzec – odbierane jeden raz na miesiąc.

ODBIÓR ODPADÓW KOMUNALNYCH

W 2025 roku odpady komunalne odbierane są z nieruchomości zamieszkaných objętych gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi przez konsorcjum przedsiębiorców wybranych po przeprowadzonym postępowaniu przetargowym. Konsorcjum tworzą przedsiębiorcy:

- Robert Lewicki Usługi Transportowe, Starzyno, ul. Trzy Gracki 8,
- Pucka Gospodarka Komunalna Spółka z o.o., Puck, ul. Zamkowa 6,
- Janusz Skoczek Przedsiębiorstwo Usługowo Transportowe „SKOJAN”, Żelistrzewo, ul. Kasztanowa 23.

Zadanie odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkaných położonych na terenie Gminy Puck dla obu sektorów realizowane jest na podstawie umowy nr ZP.U.272.26.2024.AR zawartej w dniu 13 listopada 2024 roku. Kontrakt podpisany jest na czas od dnia 1 stycznia 2025 roku do 31 grudnia 2025 roku. Wartość zamówienia wynosi 11.820.330,00 zł. Umowa ulega rozwiązaniu po upływie czasu, na jaki została zawarta bądź w przypadku wykorzystania maksymalnego wynagrodzenia.

W dniu 17 września 2025 roku zamieszczone zostało ogłoszenie o zamówieniu publicznym na zadanie odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkaných położonych na terenie Gminy Puck w okresie od dnia 1 stycznia 2026 roku do dnia 31 grudnia 2027 roku. Termin składania ofert wyznaczony jest na dzień 21 października 2025 roku.

ILOŚĆ ODEBRANYCH ODPADÓW KOMUNALNYCH

Odpady odebrane bezpośrednio z posesji

W okresie od 1 stycznia 2025 roku do 31 sierpnia 2025 roku konsorcjum przedsiębiorców wykonujących zadanie odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych odebrało od właścicieli nieruchomości zamieszkaných położonych na terenie Gminy Puck odpady komunalne o łącznej masie 8.751,630 Mg.

Odpady zebrane w ramach gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi przekazywane są do instalacji komunalnej i podmiotom posiadającym zezwolenia w zakresie odzysku i unieszkodliwiania odpadów, zgodnie z hierarchią sposobu postępowania z odpadami zawartą w ustawie z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach (t.j. z 2023 roku, poz. 1587 z późn. zm.).

Fracje odpadów komunalnych: zmieszane odpady opakowaniowe, niesegregowane odpady komunalne i bioodpady przekazywane są do zagospodarowania do Instalacji Komunalnej CHLEWNICA w Chlewnicy 12, 76-230 Potęgowo, której operatorem jest firma ELWOZ ECO Sp. z o.o.. Frakcja odpadów opakowania z papieru i tektury przekazywana jest do firmy Stena Recykling Spółka z o.o. z w Gdyni przy ul. Chwaszczyńskiej 129-149. Odpady opakowaniowe ze szkła transportowane są do Łużyckiego Centrum Recyklingu Spółka z o.o. z siedzibą w Marszowie pod numerem 50A w województwie lubelskim.

Tabela nr 1:

Ilość odpadów komunalnych odebranych od właścicieli nieruchomości zamieszkaných objętych gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi w okresie od stycznia do sierpnia w latach 2024 – 2025, w podziale na frakcje.

Lp.	Rodzaj odpadu	Masa odpadów (w Mg) I – VIII 2024 roku	Masa odpadów (w Mg) I – VIII 2025 roku
1.	opakowania z papieru i tektury (15 01 01)	236,840	306,530
2.	zmieszane odpady opakowaniowe (tworzywa sztuczne, metale, opakowania wielomateriałowe) (15 01 06)	885,860	895,460
3.	opakowania ze szkła (15 01 07)	552,860	587,820
4.	odpady ulegające biodegradacji (20 02 01)	2.324,680	2.543,340
5.	niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne (20 03 01)	4.426,390	4.418,480
	zebrane odpady OGÓŁEM :	8.426,630	8.751,630

Dane opracowane na podstawie miesięcznych raportów składanych przez firmę wywozową.

Tabela nr 2:

Ilość odpadów komunalnych odebranych w okresie I – VIII 2025 roku w podziale na sektory.

Lp.	Rodzaj odpadu	Masa odpadów (w Mg) w okresie I - VIII 2025 roku	
		sektor I	sektor II
1.	opakowania z papieru i tektury (15 01 01)	151,500	155,030
2.	zmieszane odpady opakowaniowe (tworzywa sztuczne, metale, opakowania wielomateriałowe) (15 01 06)	457,610	437,850
3.	opakowania ze szkła (15 01 07)	306,090	281,730
4.	odpady ulegające biodegradacji (20 02 01)	1.301,320	1.242,020
5.	niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne (20 03 01)	2.287,240	2.131,240
	zebrane odpady OGÓŁEM :	4.503,760	4.247,870

Dane opracowane na podstawie miesięcznych raportów składanych przez firmę wywozową.

Koszty odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych zebranych od mieszkańców w okresie od 1 stycznia 2025 roku do 31 sierpnia 2025 roku wyniosły 8.559.606,96 zł.

Nagromadzenie odpadów na 1 mieszkańca

Średnie nagromadzenie odpadów przypadające na 1 mieszkańca Gminy Puck, w okresie od stycznia 2025 roku do sierpnia 2025 roku wyniosło 316,69 kg, co daje 39,59 kg/miesiąc/1 mieszkańca.

W równoważnym okresie 2024 roku na 1 mieszkańca przypadało 315,90 kg odpadów, co daje 39,49 kg/miesiąc/1 mieszkańca.

PUNKT SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt. 6 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, Gmina Puck zobligowana jest do utworzenia punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Dla mieszkańców Gminy Puck Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowany jest w Błędzikowie przy ulicy Puckiej 24, na terenie bazy Puckiej Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o..

W okresie od 1 stycznia 2025 roku do 30 kwietnia 2025 roku PSZOK prowadzony był na podstawie umowy nr ZP.U.272.19.2024.AR zawartej w dniu 9 sierpnia 2024 roku. Wskazana umowa zawarta była na czas od dnia 10 sierpnia 2024 roku przez okres 12 miesięcy. Z dniem 30 kwietnia 2025 roku umowa uległa rozwiązaniu jako zrealizowana przed terminem z uwagi na wykorzystanie maksymalnego wynagrodzenia.

W związku z powyższym, w dniu 2 kwietnia 2025 roku został ogłoszony przetarg w trybie podstawowym bez negocjacji na zadanie pod nazwą „Utworzenie i prowadzenie Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, zwanym dalej PSZOK, dla mieszkańców Gminy Puck wraz z zagospodarowaniem zgromadzonych odpadów”. W przeprowadzonym postępowaniu na realizację zamówienia wpłynęła jedna oferta złożona przez Pucką Gospodarkę Komunalną Spółka z o.o. z siedzibą w Pucku przy ul. Zamkowej 6. Złożona oferta wybrana została jako oferta najkorzystniejsza.

W dniu 30 kwietnia 2025 roku podpisano umowę nr ZP.U.272.9.2025.AR na utworzenie i prowadzenie Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. Umowa zawarta jest na czas od dnia 1 maja 2025 roku przez okres 12 miesięcy z zastrzeżeniem, że umowa ulega rozwiązaniu po upływie czasu, na jaki została zawarta bądź w przypadku wykorzystania maksymalnego wynagrodzenia. Wartość kontraktu wynosi 946.635,77 zł.

PSZOK czynny jest w dni robocze w godzinach:

- poniedziałek 8⁰⁰ – 18⁰⁰
- wtorek 8⁰⁰ – 18⁰⁰
- środa 8⁰⁰ – 18⁰⁰
- czwartek 8⁰⁰ – 18⁰⁰
- piątek 8⁰⁰ – 18⁰⁰
- sobota 8⁰⁰ – 16⁰⁰.

Do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych mieszkańcy Gminy Puck mogą przekazywać posegregowane według frakcji odpady:

- papier – w każdej ilości,
- metale – w każdej ilości,

- tworzywa sztuczne – w każdej ilości,
- szkło – w każdej ilości,
- odpady opakowaniowe wielomateriałowe – w każdej ilości,
- bioodpady – w każdej ilości,
- przeterminowane leki i chemikalia (farby, rozpuszczalniki, zużyte oleje) – w każdej ilości,
- odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwach domowych w wyniku przyjmowania produktów leczniczych i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek – w każdej ilości,
- zużyte baterie i akumulatory – w każdej ilości,
- zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne – w każdej ilości,
- meble i inne odpady wielkogabarytowe – w każdej ilości,
- zużyte opony, wyłącznie z samochodów osobowych – w ilości 4 sztuki/rok/gospodarstwo domowe,
- odpady budowlane i rozbiórkowe, wyłącznie te, które powstały w wyniku prowadzenia drobnych prac remontowych nie wymagających zezwoleń – w ilości 400 kg/rok/gospodarstwo domowe,
- tekstylia i odzież – w każdej ilości.

Szczegółowe zasady funkcjonowania PSZOK określone zostały w Regulaminie Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych dla mieszkańców Gminy Puck. Regulamin dostępny jest w siedzibie oraz na stronie internetowej operatora tj. Puckiej Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o..

ODPADY PRZEKAZANE DO PUNKTU SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH

Właściciele nieruchomości zamieszkałych położonych na obszarze Gminy Puck, którzy złożyli deklaracje o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi są uprawnieni do przekazywania selektywnie zgromadzonych odpadów do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych.

W czasie od 1 stycznia 2025 roku do 31 sierpnia 2025 roku do PSZOK mieszkańcy przekazali 828,0132 Mg.

Tabela nr 3:

Ilość odpadów komunalnych przyjętych do PSZOK w latach 2024 i 2025.

Lp.	Rodzaj odpadu	Masa odpadów (w Mg) w okresie I – VIII 2024 roku	Masa odpadów (w Mg) w okresie I – VIII 2025 roku
1.	opakowania z papieru	9,7040	15,6300
2.	opakowania z tworzyw sztucznych	3,9960	5,7760
3.	opakowania ze szkła	2,8560	3,6330
4.	odpady betonu oraz gruz betonowy	84,3680	71,0600
5.	inne niewymienione odpady (pobudowlane)	98,3150	110,4482
6.	tekstylia	—	20,5930
7.	lampy fluorescencyjne	0,0271	0,0189
8.	leki	0,0311	0,0530
9.	baterie i akumulatory	0,0216	0,0425
10.	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	26,9278	37,4986
11.	odpady ulegające biodegradacji	128,4400	202,2390
12.	odpady wielkogabarytowe	197,0240	318,8290
13.	zużyte opony	36,2190	42,1920
	przyjęte odpady OGÓŁEM:	587,9296	828,0132

Dane opracowane na podstawie miesięcznych raportów składanych przez operatora PSZOK.

Na prowadzenie Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych i zagospodarowanie przyjętych w nim odpadów w okresie od 1 stycznia 2025 roku do 31 sierpnia 2025 roku Gmina Puck poniosła koszty w kwocie 965.864,41 zł. W analogicznym okresie poprzedniego roku koszt prowadzenia PSZOK wyniósł 613.248,68 zł.

OPLATA ZA GOSPODAROWANIE ODPADAMI KOMUNALNYMI

Na terenie Gminy Puck opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi ustalana jest na podstawie metody wskazanej w art. 6j ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. z 2025 roku, poz. 733), a mianowicie w oparciu o ilość zużytej wody z danej nieruchomości.

Podstawą wyliczenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w roku bieżącym jest średnia miesięczna ilość zużytej wody wyciągnięta ze zużycia wody w roku poprzednim. Ilość zużytej wody na potrzeby ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi ustala się w oparciu o dokument potwierdzający ilość zużytej wody w roku poprzednim, wydany przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne.

Średnią miesięczną ilość wody ustala się proporcjonalnie do liczby miesięcy wskazanych w dokumencie potwierdzającym ilość zużytej wody wydanym przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne.

Ilość zużytej wody z danej nieruchomości ustala się na podstawie wskazań wodomierza głównego. Do ilości zużytej wody nie wlicza się ilości wody bezpowrotnie zużytej ustalonej wyłącznie na podstawie wskazań dodatkowego wodomierza zalegalizowanego przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne.

W przypadku nieruchomości zamieszkałej, która nie jest wyposażona w dodatkowy wodomierz mierzący ilość wody bezpowrotnie zużytej, średnią miesięczną ilość wody będącą podstawą wyliczenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, ustala się w oparciu o wskazania wodomierza głównego.

W przypadku nieruchomości, która nie była zamieszkała przez okres całego roku kalendarzowego będącego podstawą do ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, jednak nie krótszy niż sześć miesięcy następujących bezpośrednio po sobie, średnią miesięczną ilość wody ustala się proporcjonalnie do liczby miesięcy okresu zamieszkiwania na podstawie wskazań wodomierza głównego.

W przypadku nieruchomości zamieszkałej, która nie jest wyposażona w wodomierz, nie jest podłączona do sieci wodociągowej, posiada własne ujęcie wody lub jednocześnie korzysta z własnego ujęcia wody i wody dostarczanej z sieci wodociągowej, okres zamieszkiwania w roku kalendarzowym będącym podstawą ustalenia opłaty jest krótszy niż sześć miesięcy lub nieruchomości nowo zamieszkałej ilość zużytej wody określa się na podstawie przepisów wykonawczych do art. 27 ust. 3 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Na terenie Gminy Puck przyjmuje się 3 m³ wody miesięcznie na każdego mieszkańca zamieszkującego daną nieruchomość, wskazanego w deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnym ustalona została w uchwale Nr X/104/24 Rady Gminy Puck z dnia 5 grudnia 2024 roku. Wysokość stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wynosi:

- 18,74 zł za 1 m³ zużytej wody z danej nieruchomości,
- jeżeli właściciel nieruchomości nie wypełnia obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny, stawka opłaty podwyższonej wynosi 56,00 zł za 1 m³ zużytej wody z danej nieruchomości,
- dla właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkiem mieszkalnym jednorodzinnym kompostujących bioodpady w przydomowym kompostowniku ustanowiono zwolnienie z części opłaty, które wynosi 0,94 zł za 1 m³ zużytej wody z danej nieruchomości.

DEKLARACJE O WYSOKOŚCI OPŁATY ZA GOSPODAROWANIE ODPADAMI KOMUNALNYMI

Właściciele nieruchomości zamieszkałych objętych gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi zobowiązani są do złożenia Wójtowi Gminy Puck deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Deklaracje określające opłatę na roku 2025 należało złożyć w terminie do 10 lutego 2025 roku.

Do Wójta Gminy Puck wpłynęło 7 970 deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Wobec właścicieli, którzy nie dopełnili obowiązku złożenia deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi prowadzone są postępowania, w których wydana zostanie decyzja określająca wysokość należnej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Liczba prowadzonych postępowań administracyjnych w sprawie określenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnym na rok 2025 wynosi 151.

PRZYDOMOWE KOMPOSTOWNIKI

Zgodnie z oświadczeniami złożonymi w deklaracjach o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi 2 511 właścicieli nieruchomości posiada przydomowy kompostownik, w którym kompostuje bioodpady. Z pozostałych 5 610 nieruchomości bioodpady odbierane są przez firmę wywozową. Z powyższych danych wynika, że 30,92 % właścicieli nieruchomości objętych gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi kompostuje bioodpady.

POZIOMY RECYKLINGU ODPADÓW

Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach nakłada na gminy obowiązek osiągnięcia określonych poziomów recyklingu odpadów komunalnych, ograniczenia masy bioodpadów przekazywanych do składowania, ograniczenia składowania odpadów komunalnych.

Wymagane poziomy określone zostały w rozporządzeniach ministra właściwego do spraw klimatu.

Poziomy obliczane są w skali rocznej za dany rok sprawozdawczy.

W roku 2024 Gmina Puck uzyskała następujące poziomy:

- 45,12 % - poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (wymagany minimalny poziom 45 %),
- 4,23 % - poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania (dopuszczalny maksymalny poziom nie więcej niż 35 %),
- 24,32 % - poziom składowania odpadów komunalnych (za rok 2024 poziom nie został określony i osiągnięcie poziomu nie jest wymagane, od 2025 roku gmina nie może przekroczyć poziomu 30 %),
- 4,47 % - udział odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcania w stosunku do odebranych i zebranych odpadów (odpady przekazane do termicznego przekształcenia czyli spalania to leki oraz odpady palne powstałe podczas procesu sortowania odpadów komunalnych – wymagany poziom nie został jeszcze określony).

WÓJT GMINY PUCK

Marcin Nikrant

sporządziła: Beata Nadolska